

Zitting 1982-1983

15 907

Landinrichtingswet

A

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

Aan de Koningin

's-Gravenhage, 5 september 1979

Bij Kabinetsmissive van 3 juli 1979, no. 71, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Minister van Landbouw en Visserij, mede namens de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, de Staatssecretaris van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, G. C. Wallis de Vries, de Minister van Justitie en de Minister van Financiën, bij de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt een ontwerp-Landinrichtingswet, met memorie van toelichting.

Algemeen

De Raad van State stelt gaarne voorop dat de ontwerp-Landinrichtingswet in verschillende opzichten waardering verdient. Een eerste positief punt is dat aan een aantal praktijken die zich naast de Ruilverkavelingswet 1954 hebben ontwikkeld, thans een wettelijke basis wordt verleend. Zo legt artikel 17 vast dat jaarlijks een voorbereidingsschema door de Minister van Landbouw en Visserij wordt vastgesteld.

Met het plan van tijdelijk gebruik, neergelegd in de artikelen 177-182, is naar de woorden van de toelichting (bladzijde 69) een in de praktijk gegroeide handelwijze vastgelegd. Al enige jaren worden richtlijnen voor het plan van toedeling vastgesteld.

Deze pseudo-wetgeving krijgt in het ontwerp een wettelijke grondslag (artikelen 183-187). Op verschillende plaatsen wordt de inspraak van een wettelijke basis voorzien (artikelen 37, 72 en 93). Door deze en andere voorzieningen worden de voordelen verkregen die de wet in vergelijking tot andere beleidsinstrumenten heeft.

Een tweede verdienste is dat enkele belangrijke tekortkomingen van de Ruilverkavelingswet 1954 zijn vervangen door voorzieningen die in het algemeen als verbeteringen zijn te beschouwen. Deze tekortkomingen, die op de bladzijden 5 en 6 van de memorie van toelichting zijn samengevat, zijn in de Interimnota Landinrichtingswet van 1976 uitgewerkt en in ruime kring ter discussie gesteld. Met de resultaten van deze discussie, zoals die onder meer uit de uitgebrachte adviezen blijken, alsmede met de nieuwe constructies die in de Reconstructiewet Midden-Delfland en de Herinrichtingswet Oost-Groningen en de Gronings-Drentse Veenkoloniën (respectievelijk Stb. 1977, 233 en 1977, 694) te vinden zijn, is in het onderhavige wetsontwerp in ruime mate rekening gehouden. De voorbereiding is alleszins zorgvuldig geweest.

De Raad vraagt zich echter af of niet verder moet worden gegaan met het

in de wet vastleggen van wat thans in de praktijk gebruikelijk is. In de memorie van toelichting wordt op bladzijde 22 melding gemaakt van de procedure projectontwikkeling openluchtrecreatie. Toepassing van deze procedure verdient – aldus de toelichting – de voorkeur als het gaat om recreatieve inrichtingsbehoeften die zelfstandig kunnen worden gerealiseerd, dat wil zeggen zonder dat van de verwevenheid met inrichtingsbehoeften of met maatregelen vanuit andere functies van het gebied sprake is. Van enige wettelijke regeling van deze praktijk is echter geen sprake.

Vastlegging in de wet is vooral belangrijk omdat anders geen waarborgen bestaan dat de keuze tussen de beleidsinstrumenten – in dit geval tussen landinrichting en projectontwikkeling openluchtrecreatie – op verantwoorde wijze plaatsvindt. De Landinrichtingswet bevat – zoals de toelichting op bladzijde 15 uitdrukkelijk zegt – geenszins het enige, exclusieve instrumentarium voor de inrichting van het landelijk gebied.

Nu een zo omvangrijke regeling tot stand wordt gebracht, ligt het voor de hand alle vormen van inrichting in die wet samen te brengen en de onderlinge verhouding daarin aan te geven.

In de lijst van belangrijke tekortkomingen van de Ruilverkavelingswet komen de rechtsbescherming, het beroep en de rechtspraak niet voor. Ook verderop in de memorie van toelichting zal men deze onderwerpen tevergeefs zoeken. De Raad stelt dit met enige verwondering vast. In het rapport van de Werkgroep Balans Ruilverkavelingswet – een in 1968 uitgebracht rapport waarin de gebreken van de wet overtuigend zijn aangegeven en dat in het algemeen grote invloed heeft gehad – is juist op die punten de nodige kritiek geuit en zijn verschillende voorstellen tot verbetering gedaan. Sindsdien is de belangstelling voor deze aspecten sterk toegenomen.

Ook als zou worden aangenomen dat de beroepsmogelijkheden niet ingrijpend moeten worden gewijzigd, zal toch moeten worden nagegaan, in hoeverre de ontwerp-Landinrichtingswet op dit punt verschilt van de Ruilverkavelingswet en of die verschillen gerechtvaardigd zijn. Het valt dan op dat niet in het ontwerp zijn overgenomen de volgende beroepsmogelijkheden van de Ruilverkavelingswet:

- artikel 33, derde lid: beroep op de Kroon tegen afwijzing van de aanvraag tot ruilverkaveling; ter vergelijking zij gewezen op de artikelen 22 en volgende ontwerp;
- artikel 45: beroep op de Kroon tegen het besluit tot ruilverkaveling; ter vergelijking zij gewezen op de artikelen 48 en volgende ontwerp;
- artikel 79, negende lid: beroep op de Kroon tegen het plan van wegen en waterlopen en van het landschapsplan; ter vergelijking zij gewezen op de artikelen 117 en 118 ontwerp.

In de toelichting ware uiteen te zetten waarom deze beroepsmogelijkheden zijn vervallen waarbij tevens aandacht dient te worden besteed aan de mogelijke toepasselijkheid van de Wet Arob in die en andere gevallen. De Raad moge er in dit verband aan herinneren dat bij Uw besluit van 18 oktober 1966 is beslist dat de plaatselijke commissie (in het ontwerp de landinrichtingscommissie, artikel 26) gezien haar taak en bevoegdheden moet worden aangemerkt als een administratief orgaan van de centrale overheid in de zin van de voormalige Wet beroep administratieve beschikkingen. In het ontwerp is herhaaldelijk sprake van beschikkingen van de landinrichtingscommissie (verg. artikelen 46, 47, 66, 67, 104, 105).

De keuze tussen Kroonberoep en beroep op de Afdeling rechtspraak van de Raad van State krachtens de Wet Arob wordt in de ontwerp-Landinrichtingswet nog bemoeilijkt door de aanwezigheid van een bijzondere vorm van administratieve rechtspraak. Bezwaren tegen de toekenning en de vaststelling van de rechten en de schatting, tegen het plan van toedeling en tegen de lijst der geldelijke regelingen worden in navolging van de Ruilverkavelingswet door de burgerlijke rechter (de rechtbank na voorbereidend werk van de rechter-commissaris) behandeld.

In het reeds genoemde rapport van de Werkgroep Balans Ruilverkavelingswet wordt bepleit speciale ruilverkavelingskamers hetzij bij de rechtbanken hetzij bij de gerechtshoven in te stellen. In die kamers zouden naast beroepsrechters agrarische deskundigen moeten worden opgenomen. Mede omdat enige ervaring is opgedaan met dergelijke gemengd samengestelde colleges – de Herverkavelingswet Walcheren 1947 en de Herverkavelingswet Noodgebieden 1953 kenden een aldus samengestelde Raad van Beroep, die bezwaren tegen het plan van toedeling behandelde – ware in de memorie van toelichting aan te geven waarom aan besteding van het stelsel van de Ruilverkavelingswet de voorkeur wordt gegeven. De Raad zou zich kunnen voorstellen dat een beslissing nog niet kan worden genomen zolang de Staatscommissie Herziening Rechterlijke Organisatie over vraagstukken als specialisatie en deelneming van leken aan rechtspraak nog geen afgeronde mening heeft gevormd. Doch dit ware dan in de memorie van toelichting mede te delen.

Ook als voorshands de rechtbank een doel van de geschillen die uit de toepassing van de Landinrichtingswet kunnen voortvloeien, blijft berechten, zijn er naar de mening van de Raad, nog wel enkele vragen die beantwoord moeten worden. In de eerste plaats mag betwijfeld worden of het nodig is zo vaak in herhalingen te vervallen. Het moet mogelijk zijn de bepalingen die in de artikelen 162–176, 195–204 en 218–223 zijn vervat te concentreren. Tevens lijkt het wenselijk die bepalingen op enkele punten te moderniseren. Zo mag het nut van een bepaling als artikel 167 die herhaald wordt in de artikelen 199, tweede lid, en 220, derde lid, betwijfeld worden.

Voorts behoort te worden nagegaan of niet in andere, vergelijkbare, situaties eveneens een beroep op de rechtbank moet worden geopend. De Raad denkt dan onder andere aan de behandeling van bezwaren tegen het plan van tijdelijk gebruik. Volgens het ontwerp (artikelen 178–182) worden die bezwaren in eerste instantie door de landinrichtingscommissie en in beroep door de centrale commissie behandeld. Gelet op de samenhang en verwantschap met het plan van toedeling is er veel voor te zeggen ook hier de rechter-commissaris en de rechtbank een taak toe te kennen.

Hiervoor is erop gewezen dat het ontwerp zo vaak in herhalingen vervalt in de gedeelten die de rechtspraak betreffen. Deze wijdloopigheid valt ook in de rest van het ontwerp op.

Naar 's Raads mening schiet het ontwerp in wetgevingstechnisch opzicht tekort. Ter wille van de leesbaarheid en hanteerbaarheid zou het wenselijk zijn na te gaan of niet bepaalde vereenvoudigingen zijn aan te brengen. De Raad maakt deze kritische opmerking ook daarom, omdat meermalen is opgemerkt dat de Ruilverkavelingswetten van respectievelijk 1924, 1938 en 1954 in steeds sterkere mate slechts leesbaar waren – vooral daar te veel werd voortgebouwd op de redacties van de voorafgaande wet – en omdat een vierde Ruilverkavelingswet – als hoedanig de Landinrichtingswet in zekere zin valt te beschouwen – niet aan dat zelfde euvel zou mogen lijden.

Tevens moge in overweging worden gegeven in de toelichting, eventueel door schema's, aan te geven hoe de onderlinge verhouding is tussen de vele instanties die in het ontwerp bepaalde bevoegdheden krijgen.

Tot de wel in de toelichting gesignaleerde tekortkomingen van de Ruilverkavelingswet 1954 behoort de verhouding tussen ruilverkaveling en ruimtelijke ordening. In de Interimnota Landinrichtingswet heeft deze verhouding centraal gestaan. Het onderhavige ontwerp en de toelichting besteden er ruimschoots aandacht aan. In de toelichting (bladzijde 8) wordt voorts opgemerkt dat sinds het verschijnen van de Interimnota de behoefte aan verdere decentralisatie is toegenomen.

De toelichting stelt dat aan die behoefte onder meer is tegemoetgekomen door de besluitvorming met betrekking tot belangrijke fasen in de totstandkoming van een landinrichtingsproject bij de provinciale besturen te leggen. Aan die opmerking wordt toegevoegd dat het noodzakelijk is daarnaast aan de landelijke overheid een belangrijke rol toe te kennen, omdat de te behartigen belangen overwegend dan wel mede tot de zorg van de centrale overheid worden gerekend.

De Raad constateert een spanningsveld tussen enerzijds de terecht gevoelde behoefte om als centrale overheid een belangrijke rol te blijven spelen op het terrein van de landinrichting en anderzijds de behoefte aan meer decentralisatie en het meer in overeenstemming brengen met de regels van de ruimtelijke ordening. Immers in de ruimtelijke ordening ligt nu al, in afwijking van de ruilverkaveling, het zwaartepunt van de besluitvorming bij gemeente en provincie. Het college kan zich niet aan de indruk onttrekken dat, als het ontwerp in deze vorm het Staatsblad zou bereiken, met name de gemeenten de kans lopen niet voldoende vrijheid van bewegen te hebben.

De Raad vraagt zich af of niet, zonder dat daarbij de belangen die de centrale overheid behartigt in gevaar komen, een verdere mate van decentralisatie in het wetsontwerp mogelijk is. Zo heeft de Raad zich de vraag gesteld of het per se nodig is te bepalen, dat provinciale staten, als zij willen afwijken van het door de centrale commissie vastgestelde ontwerp voor het landinrichtingsprogramma, het advies moeten inwinnen van de centrale commissie (artikel 42, eerste lid). De vraag rijst of niet met de eis van goedkeuring, gesteld in artikel 42, tweede lid, kan worden volstaan. Te meer omdat volgens het bepaalde in het derde lid van dat artikel de minister de centrale commissie moet horen.

Het zou in elk geval, naar de mening van de Raad, de decentralisatie reeds ten goede komen indien in het ontwerp en de memorie van toelichting, duidelijker dan nu is geschied, wordt aangegeven wat het (rechts)karakter van de verschillende aan het beleid ten grondslag liggende documenten en rechtsfiguren is.

Zoals duidelijkheid bestaat over de betekenis en kracht van het bestemmingsplan en het streekplan, zouden nader moeten worden aangegeven (rechts)karakter en onderlinge

verhouding van Structuurschema Landinrichting (artikel 6), Voorbereidingsschema Landinrichting (artikel 17), landinrichtingsprogramma (artikelen 32 en volgende) en landinrichtingsplan (artikelen 68 en volgende). Met name zou moeten worden uiteengezet wat de gevolgen zijn indien het landinrichtingsplan van het programma afwijkt.

In het ontwerp overheersen de bevoegdheden van de centrale overheid. Met name de plaats van de gemeenten en het gemeentelijk bestemmingsplan komen onvoldoende uit de verf. Dit is ook daarom merkwaardig omdat blijkens de beginselverklaring van artikel 4 de landinrichting in het kader van de ruimtelijke ordening moet passen. De Raad dringt er dan ook op aan alsnog na te gaan op welke punten de aan het ontwerp ten grondslag liggende centralisatie kan worden vervangen door verder gaande bevoegdheden van provinciale en gemeentelijke organen. Zoals het ontwerp thans luidt, lijkt niet voldoende gewaarborgd hetgeen volgens bladzijde 17 van de toelichting voor de goede werking van het wetsvoorstel van groot belang wordt geacht: een zodanig samenspel tussen ruimtelijke ordening en landinrichting dat enerzijds de landinrichting een bijdrage tot het ruimtelijk beleid vormt en anderzijds de landinrichting zich binnen de marges van de ruimtelijke ordening kan ontplooiën.

In ruilverkaveling en ruimtelijke ordening wordt niet volstaan met de inschakeling van organen van de centrale overheid en van lagere publiekrechtelijke lichaam. Daarnaast wordt sinds enige tijd aan de burgers rechtstreeks invloed toegekend door aan hen inspraak te verlenen. In de ontwerp-Landinrichtingswet wordt die praktijk vastgelegd. Het voorontwerp van het landinrichtingsprogramma (artikel 37) en het voorontwerp van het landinrichtingsplan (artikel 72) worden aan inspraak onderworpen. Gewezen zij mede op artikel 93 voor het voorontwerp van het aanpassingsplan.

Nu met de inspraak al de nodige ervaring is opgedaan, ligt het voor de hand de procedureregels in een algemene maatregel van bestuur vast te leggen. In elk geval heeft die vorm naar het oordeel van de Raad de voorkeur boven de in de desbetreffende artikelen voorgestelde aanwijzingen door de centrale commissie.

In de memorie van toelichting wordt niet aangegeven dat er tussen het ontwerp en de Ruilverkavelingswet opvallende verschillen bestaan ten aanzien van de strafbepalingen. Terwijl de Ruilverkavelingswet uitsluitend strafbaar verklaart na het besluit tot ruilverkaveling bepaalde handelingen te verrichten of bepaalde handelingen achterwege te laten (artikel 48), introduceert het ontwerp niet alleen een daaraan verwante strafbepaling (artikel 47) maar ook andere (artikelen 46, 66, 67, 104 en 105).

De Raad trekt in twijfel of aan deze uitbreiding van strafbepalingen behoefte bestaat. Deze twijfel wordt nog hierdoor versterkt dat de omschrijvingen van de strafbare gedragingen rijkelijk vaag zijn.

Artikel 239 van het ontwerp stempelt deze strafbare feiten tot economische delicten. Ook in dit opzicht is er verschil met de Ruilverkavelingswet. De wetgever van 1954 heeft geen aanleiding gevonden de strafbepaling van artikel 48 onder de Wet economische delicten te brengen. Waarom dat nu wel zou moeten gebeuren, is de Raad niet duidelijk. De Wet op de economische delicten is op andere wetten en strafbare feiten gericht dan die welke thans aan de orde zijn. Ook de strafbepalingen van de Wet op de Ruimtelijke Ordening zijn gewone overtredingen die tot de competentie van de kantonrechter behoren. Zou voor de overtredingen op grond van de Landinrichtingswet een afwijkend regime worden gekozen dan zou de samenhang die op andere punten bestaat, nodeloos worden verbroken.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Raad dit onderwerp in heroverweging te nemen. In elk geval zal de memorie van toelichting moeten worden aangevuld.

Bij de totstandkoming van de Ruilverkavelingswetten van 1924, 1938 en 1954 is telkens de vraag aan de orde gesteld of moest worden gewaarborgd dat de door herverkaveling verkregen toestand niet door splitsingen weer ongedaan gemaakt zou kunnen worden. Voorzieningen te dien aanzien zijn in die wetten niet opgenomen. Wel heeft dit vraagstuk de gemoederen ook na 1954 beziggehouden.

In de opsomming van tekortkomingen van de Ruilverkavelingswet 1954 die de memorie van toelichting geeft, komt dit vraagstuk niet voor. Wellicht is de verklaring deze dat de praktijk heeft uitgewezen dat van versnippe-

ring van eigendom en gebruik na ruilverkaveling amper sprake is en dat daarom beperkingen van de beschikingsbevoegdheid niet nodig zijn. In de toelichting ware op een en ander in te gaan.

ARTIKELEN

Artikel 5

In artikel 2 van de Ruilverkavelingswet wordt naast de land-, tuin- en bosbouw afzonderlijk vermeld de veehouderij. In het onderhavige artikel ware dienovereenkomstig de veehouderij onder a toe te voegen. Zulks is ook in overeenstemming met de toelichting ad artikel 22 waar de veehouderij met zoveel woorden is vermeld.

Artikel 8

Aan het vierde lid van dit artikel dienen, evenals in artikel 27, derde lid, de toe te kennen vergoedingen te worden toegevoegd.

Artikel 9

Niet duidelijk is waarom in afwijking van artikel 29, eerste lid, Ruilverkavelingswet in het eerste lid van het onderhavige artikel wordt gesproken van een ander zakelijk genotsrecht. Degenen die een zodanig recht hebben, zijn immers krachtens artikel 1 voor deze wet als eigenaar te beschouwen. De bepaling ware mitsdien te wijzigen.

In het derde lid zal in plaats van «binnen welks rechtsgebied» moeten worden gelezen «binnen wiens rechtsgebied».

Artikel 11

De toeslag die de Minister van Landbouw en Visserij krachtens dit voorschrift kan verlenen, berust thans op de Beschikking afkoop potentiële toedelingsrechten (Stcrt. 1970, no. 123). Met instemming stelt de Raad vast dat deze praktijk nu wettelijk wordt vastgelegd. Wel wil hij de vraag opwerpen, waarom niet regeling bij algemene maatregel van bestuur wordt voorgeschreven.

Artikelen 13 en 14

In deze bepalingen wordt aangeduid welke gebieden voor herinrichting en welke voor ruilverkaveling in aanmerking komen. Het criterium is of het

gebied naast een agrarische functie ook in belangrijke mate een niet-agrarische functie vervult of moet vervullen. Omdat over de toepassing van een dergelijk vaag criterium uiteraard verschillend kan worden gedacht en de keuze tussen beide tot sterk uiteenlopende gevolgen leidt, bestaat behoefte aan meer duidelijkheid en zekerheid dan thans in de wetstekst en in de memorie van toelichting wordt gevonden. De Raad dringt er daarom op aan het ontwerp in dit opzicht te verduidelijken en te concretiseren. In elk geval dient in de toelichting te worden aangegeven op welke momenten in het proces van voorbereiding deze keuze nog kan worden aangevochten en aan wie die mogelijkheden toekomen.

Artikel 15

Ook in dit artikel dient de veehouderij te worden ingelast (tweede lid). Voorts lijkt het wenselijk het derde lid nader toe te lichten.

Artikel 18

Het verdient aanbeveling het in het tweede lid, onder c, vermelde voorop te stellen.

Artikel 22

Hoewel ook artikel 31 van de Ruilverkavelingswet spreekt van het Rijk, verdient het de voorkeur onder a te vermelden: Onze Minister wie het aangaat.

Artikel 26

Duidelijkheidshalve ware de zinsnede «met betrekking tot dat gebied» achter «een landinrichtingscommissie» te plaatsen. Voorts dient de vraag te worden beantwoord wat het gevolg is als gedeputeerde staten niet tot overeenstemming met de centrale commissie komen; deze vraag kan overigens ook ten aanzien van andere artikelen van het wetsontwerp worden gesteld (gewezen zij onder meer op de artikelen 27, tweede en vierde lid, 28 en 88, eerste lid).

Artikel 29

Met verwijzing naar de opmerkingen op de bladzijden 6 en volgende moge de Raad deze bepaling signaleren als een voorbeeld van onnodige centralisatie. De secretaris van de landinrichtings-

commissie kan, naar 's Raads mening, zonder enig bezwaar door gedeputeerde staten worden aangevoerd.

Artikel 30

In de praktijk hebben zich ten aanzien van de rechtsbevoegdheid van de plaatselijke commissie in de ruilverkaveling nogal wat problemen voorgedaan. De in artikel 51 Ruilverkavelingswet opgenomen voorschriften over het uitvoeren van besluiten, het verrichten van rechtshandelingen en het optreden in rechte die ongewijzigd in het onderhavige artikel zijn overgegaan, blijken onvoldoende te zijn. Daarom moge worden aangedrongen op een nadere uiteenzetting te dezen aanzien in de memorie van toelichting, waarbij dan tevens aandacht kan worden besteed aan het voorstel van de Werkgroep Balans Ruilverkavelingswet om de plaatselijke commissie in casu de landinrichtingscommissie rechtspersoonlijkheid toe te kennen.

Artikel 42

Hoewel het verschil tussen landinrichtingsprogramma en landinrichtingsplan rechtvaardigt de vaststelling van het eerste door provinciale staten en van het tweede door gedeputeerde staten (artikel 76) te doen geschieden, wordt de positie van gedeputeerde staten bij de voorbereiding van het programma te passief aangegeven. Provinciale staten zullen in elk geval rekenen op een voorstel. Daarbij kan al blijken dat moet worden afgeweken van het ontwerp van de centrale commissie. In de tekst ware daarmee rekening te houden.

Artikel 43

Het besluit tot vaststelling van het landinrichtingsprogramma wordt met redenen omkleed, indien tegen het ontwerp bezwaren zijn ingediend. Aan de bezwaarden wordt die beslissing schriftelijk en met redenen omkleed medegedeeld. Met verwijzing naar het betoog in het algemeen deel van dit advies stelt de Raad de vraag of overwogen is de mogelijkheid van beroep op de Kroon te bieden. In elk geval ware hierover in de memorie van toelichting uitsluitel te geven.

Artikel 62

In dit artikel worden onderwerpen vermeld die in een algemene maatregel van bestuur met betrekking tot de stemming kunnen worden geregeld. Vergeleken met artikel 39, derde lid, Ruilverkavelingswet, zijn nieuw toegevoegd het verlenen van volmacht en de verklaring van erfrecht. Omdat de verklaring van erfrecht uitputtend in artikel 63, vierde lid, wordt behandeld, lijkt er geen reden te zijn nog nadere regeling bij algemene maatregel van bestuur voor de schrijven. Of voor het verlenen van volmacht een dergelijke nadere regeling wenselijk is, ware in de toelichting aan te geven.

Artikel 78

Verwezen zij naar de opmerking ad artikel 43, die ook te dezen aanzien kan worden gemaakt.

Artikel 79

Omdat het begrenzingsplan eerst in artikel 117 wordt behandeld, ware in het eerste lid van het onderhavige artikel te lezen: vaststelling van het in artikel 117 bedoelde begrenzingsplan.

Artikel 99

Verwezen zij naar de opmerkingen ad artikelen 43 en 78.

Artikelen 106–110

Het is de Raad bekend dat de centrale commissie geschillen in het kader van de ruilverkavelingsovereenkomst bij wijze van bindend advies pleegt te beslissen. Nu ernaar gestreefd wordt in het ontwerp de praktijk zoveel mogelijk een wettelijke grondslag te geven, lijkt het wenselijk ook een voorziening van deze strekking op te nemen.

Artikel 116

De Raad vraagt zich af of deze bepaling, die primair betrekking heeft op het bestemmingsplan, niet beter kan worden opgenomen in het op bladzijde 19 van de memorie van toelichting vermelde ontwerp van wet tot wijziging van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (gedr. st., zitting 1977–1978, 14 889). Eventueel zou in het onderhavige ontwerp kunnen worden bepaald dat in het wetsontwerp 14 889 een voorschrift zal

worden opgenomen van de strekking van artikel 116. Mocht de bepaling niet worden overgebracht dan zou de specifieke betekenis in verhouding tot de voorgestelde artikelen 37 en 38 van het wetsontwerp 14 889 nader moeten worden toegelicht.

Artikel 117

De vaststelling van het begrenzingsplan geschiedt door de centrale commissie. In de Ruilverkavelingswet is de vaststelling van het plan van wegen en waterlopen toevertrouwd aan gedeputeerde staten die worden geadviseerd door de centrale commissie (artikel 79). Omdat het begrenzingsplan wordt uitgevoerd in het kader van een landinrichtingsplan of een aanpassingsplan die beide door gedeputeerde staten worden vastgesteld (artikelen 76, eerste lid, en 97, eerste lid) verdient, mede gelet op de wenselijkheid van decentralisatie, het stelsel van de Ruilverkavelingswet de voorkeur. Het begrenzingsplan ware derhalve door gedeputeerde staten te doen vaststellen. Voor het besluit, voorzien in artikel 118, vierde lid, geldt hetzelfde.

Artikel 124

In de memorie van toelichting ware aan te geven waarom in het vierde lid Kroonberoep is geopend.

Artikel 237

In de toelichting wordt niet gemotiveerd dat aan een bijzondere vorm van onteigening «ter verwezenlijking van het landinrichtingsplan» behoefte bestaat. De Ruilverkavelingswet kent een dergelijke voorziening niet. De onteigeningswet lijkt voldoende mogelijkheden te bevatten.

De Raad van State geeft U in overweging het wetsontwerp te zenden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, nadat met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.

De waarnemend Vice-President van de Raad van State,
Kan

